

Effective use of the "case study" method for preparing and conducting a lesson.

Sharipov Ma'mur Mansurovich
m.m.sharipov1@buxdu.uz
Bukhara State University teacher

Annotation. This article talks about the use of the Case Study method in the teaching process and its importance. The case study method is a powerful pedagogical tool that places students in real-life situations and encourages critical thinking, problem solving, and active learning. This topic explores how case studies can be effectively used in education, including how to prepare and deliver a lesson to use this method. Analyzes the process of selecting case studies, how they align with learning objectives, and how they are adapted to student needs and levels. It also emphasizes the importance of creating a dynamic classroom environment that allows students to actively engage with the material, participate in discussions, and collaborate to analyze and solve complex problems.

Key words: Case-study, problem-based learning, method of teaching practical cases, group case, methodology, context.

Эффективное использование метода «кейс-стади» при подготовке и проведении урока

Sharipov Ma'mur Mansurovich
m.m.sharipov1@buxdu.uz
Bukhara State University teacher

Аннотация. В этой статье говорится об использовании метода Case Study в процессе обучения и его важности. Метод Case Study — это мощный педагогический инструмент, который помещает студентов в реальные жизненные ситуации и поощряет критическое мышление, решение проблем и активное обучение. В этой теме рассматривается, как можно эффективно использовать Case Study в образовании, в том числе, как подготовить и провести урок с использованием этого метода. Анализируется процесс выбора Case Study, как они согласуются с целями обучения и как они адаптируются к потребностям и уровням студентов. Также подчеркивается важность создания динамичной среды в классе, которая позволяет студентам активно взаимодействовать с материалом, участвовать в обсуждениях и сотрудничать для анализа и решения сложных проблем.

Ключевые слова: Кейс-стади, проблемно-ориентированное обучение, метод преподавания практических кейсов, групповой кейс, методология, контекст.

Darsga tayyorgarlik ko'rish va o'tkazish bo'yicha "case study" usulidan samarali foydalanish.

Sharipov Ma'mur Mansurovich
m.m.sharipov1@buxdu.uz
BuxDU o'qituvchisi

Annotatsiya. Ushbu maqolada dars jarayonida Keys – Stadi metodidan foydalanish hamda uning ahamiyati haqida so'z yuritiladi. Case study usuli – bu talabalarni real hayotdagi vaziyatlarga joylashtirib, ularni tanqidiy fikrlash, muammolarni hal qilish va faol o'rganishga undovchi kuchli pedagogik vositadir. Ushbu mavzu case study lar ta'lim jarayonida qanday samarali qo'llanilishi kerakligini o'rganadi, shu jumladan, ushbu usulni qo'llash uchun darsni qanday tayyorlash va o'tkazish lozimligini ko'rib chiqadi. Case study larni tanlash jarayonini, ular o'quv maqsadlari bilan qanday mos kelishini va talabalar ehtiyojlari va darajasiga qanday moslashtirilishini tahlil qiladi.

Shuningdek, talabalar material bilan faol tarzda shug'ullanishi, muhokamalarga qatnashishi va murakkab masalalarni tahlil qilish va hal qilish uchun hamkorlik qilishlariga imkon beradigan dinamik dars muhitini yaratishning ahamiyati ta'kidlanadi.

Kalit so'zlar: Keys – Stadi, muammoli ta'lim, amaliy holatlarni o'qitish metodi, guruhli keys, metodologiya, kontekst.

Case study usuli ta'limda keng qo'llaniladigan o'rganish metodlaridan biri bo'lib, uning nazariy asoslari bir nechta ta'lim nazariyalariga asoslanadi. Ushbu usul talabalar va o'qituvchilarga haqiqiy yoki tasavvuriy vaziyatlar orqali chuqur tahlil qilish va o'rganish imkonini beradi. Quyida case study usulining nazariy asoslari haqida ma'lumot keltiramiz:

- Refleksiya: O'rganilgan tajriba haqida fikr yuritish. 1. Konstruktivizm (Constructivism)

Konstruktivizm ta'lim nazariyasi bo'yicha, bilimlar faqat tashqaridan olingan axborot bilan cheklanmaydi, balki talabalar o'z tajribalari, bilish va tushunish jarayonlari orqali bilimlarni quradilar. Jean Piaget, Lev Vygotsky va Jerome Bruner kabi mutaxassislar bu nazariyani rivojlantirganlar (Yakushin B.V, 1985). Case study usuli, aynan, bu yondashuvga mos keladi, chunki:

- Talabalar o'zlari haqiqiy vaziyatlarni tahlil qilgan holda, yangi bilimlarni konstruktiv tarzda quradilar.

- Case study talabalarga bilimni faqat yodlashga emas, balki uni amaliyotda qo'llashga imkon beradi.

1- Guruh ishlarini qo'llash orqali talabalar o'z fikrlarini o'rganish va konstruktiv tarzda muhokama qilish imkoniyatiga ega bo'ladilar.

2. Kolbning Tajribaviy O'rganish Nazariyasi (Kolb's Experiential Learning theory)(<https://www.provinciajournal.com/index.php/telematique/article/view/106>)

David Kolb tomonidan ishlab chiqilgan tajribaviy o'rganish nazariyasiga ko'ra, o'rganish jarayoni doimiy ravishda tajriba, tahlil va amaliyotning kombinatsiyasi orqali rivojlanadi. Kolbning nazariyasida o'rganishning to'rt bosqichi mavjud.

- Tajriba: Talaba muammoni yoki holatni o'z tajribasiga asoslanib

- Kontseptualizatsiya: Olingan bilim va tajribalarni umumlashtirish va ularga asoslanib yangi fikrlarni ishlab chiqish (Wikipedia contributors, 2025).

-Eksperimentatsiya: Yangi bilimlarni sinovdan o'tkazish va amaliyotga tatbiq etish.

Case study usuli Kolbning tajribaviy o'rganish modeliga to'liq mos keladi, chunki u talabalarni konkret vaziyatlarda faol ishtirok etishga, o'z tajribalarini tahlil qilishga va bu tajribalar asosida yangi xulosalar chiqarishga undaydi.

Kichik guruh muhokamalari: Talabalarni kichik guruhlariga bo'lib, case study ni tahlil qilish va yechim ishlab chiqish uchun jalb qilish. Bu turli qarashlarni yuzaga keltirishga yordam beradi va talabalarni birgalikda ishlashga, mas'uliyatni bo'lishishga chaqiradi. Kichik guruhlarini turli xildagi rollarga yoki fikrlar nuqtai nazariga ajratib, ular o'rtasida turli yondashuvlarni keltirib chiqarish mumkin.

- Strukturali guruh rollari: Katta guruhlarda har bir talaba o'ziga xos rolni olishi mumkin (masalan, rahbar, qaydlar olib boruvchi kishi, vaqtni nazorat qiluvchi, taqdimotchi), bu esa guruhdagi har bir shaxsning faol ishtirok etishini ta'minlaydi. Bu yondashuv esa guruhlarda teng darajadagi ishtirok etishni rag'batlantiradi.

- Jigsaw metodini qo'llash: Talabalarga case study ning turli bo'linmalarini yoki muammoning turli jihatlarini tahlil qilishni topshirish orqali ularni guruhlar bo'yicha tashkil qilish. Keyinchalik, guruhlar o'zlarining tahlillarini boshqalar bilan baham ko'rib, barcha qarashlarni muhokama qiladilar. Bu usul talabalarning muammoning barcha aspektlarini tushunishiga va o'zaro bog'lanishiga zamin yaratadi.

- Hamkorlikka asoslangan fikr-mulohazalar: Guruhlar o'z tahlillarini yoki yechimlarini namoish qilgandan so'ng, boshqa guruhlardan fikr-mulohaza olishni rag'batlantirish. Bu usul

talabalarni bir-birining ishlari bilan ta'minlaydi va tahlil qilishda yanada chuqurroq yondashishga imkon beradi.

- Onlayn muhokama platformalaridan foydalanish: Forumlar, muhokama paneli yoki o'rganish boshqaruvi tizimlari (LMS) kabi platformalar orqali auditoriyadan tashqari o'tkaziladigan asinxron muhokamalarni qo'llash. Talabalar o'z fikrlarini joylashtirib, boshqalarning fikrlariga javob berishlari va case study haqida davomiy muhokama olib borishlari mumkin.

- Hamkorlik vositalari (Google Docs, Miro va boshqalar): Google Docs, Miro yoki Jamboard kabi vositalar talabalar uchun real paytda birgalikda ishlash imkonini beradi. Masalan, ular muammolarga yechim ishlab chiqish, fikrlar xaritalarini yaratish yoki qaydlar bilan o'rtoqlashishlari mumkin. Bu usul ayniqsa masofaviy yoki aralash (gibrid) ta'limda samarali ishlaydi.

- Case study simulyatsiyalari: Ba'zi ilg'or platformalar talabalarga case studyni simulyatsiya qilish uchun ayni muddao, ya'ni talabalar qarorlar qabul qilib, har bir qarorning natijalarini ko'rishadi.

Harvard Business Publishing yoki Knewton kabi resurslar interaktiv case studylarni namoish etadi, bunda talabalar qaror qabul qilish jarayonida darhol fikr-mulohazalar olishadi. Ma'lumotlarni tahlil qilish vositalari: Case studylar da ma'lumotlarni tahlil qilish kerak bo'lsa, Excel, Tableau yoki SPSS kabi ma'lumotlarni vizualizatsiya qilish va tahlil qilish vositalaridan foydalanish samaralidir. Bu talabalar uchun statistik yoki iqtisodiy case studylarni o'rganishda ko'mak beradi.

Video va audio materiallari: Case study larni multimedia bilan mustahkamlash uchun intervyular, yangiliklar roliklari yoki case bilan bog'liq audio fayllardan foydalanish ayni muddao. Bu talabalar uchun real voqealar va jarayonlar haqida aniqroq tasavvur hosil qilishda yordam beradi.

Virtual haqiqat (VR): Ba'zi holatlarda, talabalar virtual haqiqat gadgetlari yordamida case studylarni yanada immersiv tarzda o'rganishlari mumkin (Golish L.V., Fayzullaeva D.M). Ushbu texnologiya yordamida talabalar real hayotga yaqin muammolarni bartaraf qilishda ishtirok etishadi. Strukturali refleksiya: Case studyni yakunlagandan keyin, talabalarga o'ylab ko'rish uchun vaqt berish kerak. Ularni qanday bilimlar egallaganlari, qanday o'zgarishlar yuzaga kelganini va case study ni boshqa kontekstlarga qanday tatbiq etish mumkinligini so'rash lozim. Masalan, "Kelgusida nima qilishni o'zgartirardingiz?" yoki "Qanday bilimlar olish mumkin?" kabi savollar ularni o'z bilimlarini qayta ko'rib chiqishga chaqiradi.

Case studyni debriefing qilish: Talabalar case studyni muhokama qilganidan so'ng, o'qituvchi sifatida umumiy debriefing sessiyasini o'tkazish maqsadga muvofiq. Bu yerda fundamental darslarni muhokama qilish, xatolarni tuzatish va yechimlar yoki qarorlar qanday ishlaganini ko'rib chiqish mumkin. Bu usul talabalar uchun o'rgangan bilimlarini mustahkamlashga yordam beradi.

Case Study usulining talaba natijalariga ta'siri: Talaba yutuqlari, tanqidiy fikrlash va o'qib eslab qolish usuli talabalarning o'qishdagi yutuqlari, tanqidiy fikrlash qobiliyatleri va o'qish natijalarini yaxshilashda katta ta'sir ko'rsatadi. Ushbu usul talabalarga real hayotdagi vaziyatlar bilan tanishib, murakkab muammolarni tahlil qilish va ularni hal etishga o'rganish imkonini beradi. Quyida, case study usuli talaba yutuqlari, tanqidiy fikrlash va o'qib eslab qolish bo'yicha qanday natijalar keltiradi. Talaba natijalariga ta'siri:

Yuqori akademik ko'rsatkichlar: Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, case study usulida qatnashgan etgan talabalar an'anaviy darslarga nisbatan yuqori natijalar ko'rsatishi mumkin. Case study usuli interaktiv bo'lib, bunda talabalarga nazariy bilimlarini amaliyotda qo'llashga imkon beradi, bu esa ularning bilimlarini mustahkamlaydi va akademik yutuqlarini oshiradi. Nazariyadan amaliyotga o'tish: Case study usuli nazariy bilimlarni real hayotdagi vaziyatlarga tatbiq etishni talab qiladi. Talabalar abstrakt kontseptsiyalarni amaliy muammolar bilan bog'lashni o'rganadilar, bu esa ularning materialni chuqurroq tushunishlariga imkon beradi va ular o'qishdan ko'proq foyda olishadi.

Tadqiqot va motivatsiya: Case study usullari real hayotdagi misollarni o'z ichiga olganligi sababli, talabalar uchun yanada qiziqarli va dolzarb bo'ladi. Bu esa ularning o'qishga bo'lgan

qiziqishini va motivatsiyasini rivojlantiradi. O‘rgangan bilimlarning amaliy ahamiyatini ko‘rgan talaba o‘z bilimlariga ko‘proq vaqt va energiya sarflaydi, natijada akademik natijalar yaxshilanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Yakushin, B. V. (1985). *Gipotezi o proisxozhdenii yazika*. Moskva: Nauka, 30–35.
2. Provinciajournal.com. (n.d.). Retrieved from <https://www.provinciajournal.com/index.php/telematique/article/view/106>
3. Wikipedia contributors. (n.d.). Wikipedia. In *Wikipedia*. Retrieved January 20, 2025, from <https://www.wikipedia.org>
4. Golish, L. V., & Fayzullaeva, D. M. (2012). *Pedagogik texnologiyalarni loyihalashtirish va rejalashtirish: O‘quv uslubiy qo‘llanma*. Innovatsion ta‘lim texnologiyalari seriyasi. Toshkent: Iqtisodiyot.